

ĐIỀU TRỊ VIÊM PHÚC MẠC

ThS DƯƠNG BÁ LẬP
balapbvbd@yahoo.com

Mục tiêu

- ▶ Trình bày **khái niệm** & **phân loại** viêm phúc mạc
- ▶ Trình bày các **nguyên nhân** gây VPM thứ phát/cấp tính
- ▶ Biết cách **chẩn đoán** VPM: chẩn đoán xác định, chẩn đoán phân biệt, xác định nguyên nhân
- ▶ Nêu **nguyên tắc điều trị** VPM

Dẫn nhập:

1. Cách phân loại VPM nào có ý nghĩa nhất trên thực tế lâm sàng?
2. Chẩn đoán VPM dựa vào triệu chứng nào?
3. Mục tiêu quan trọng nhất khi điều trị ngoại khoa VPM?

KHÁI NIỆM & PHÂN LOẠI VPM

Peritonis : inflammation of the peritoneum and peritoneal cavity
due to a localized or generalized infection

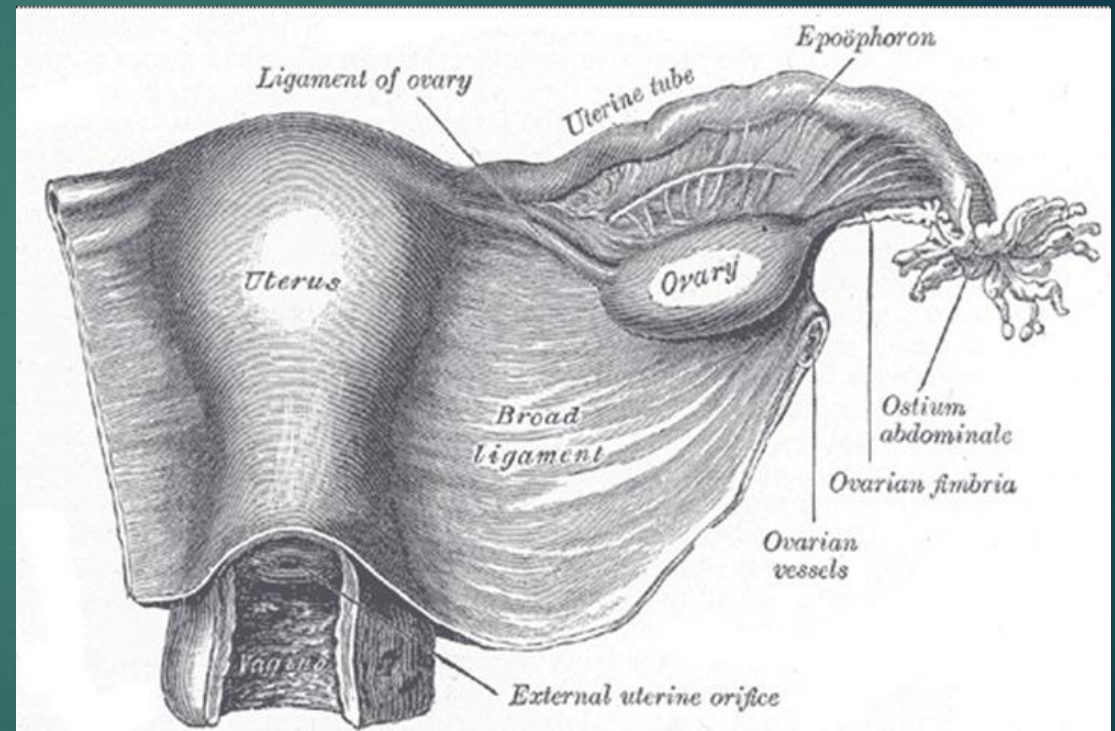
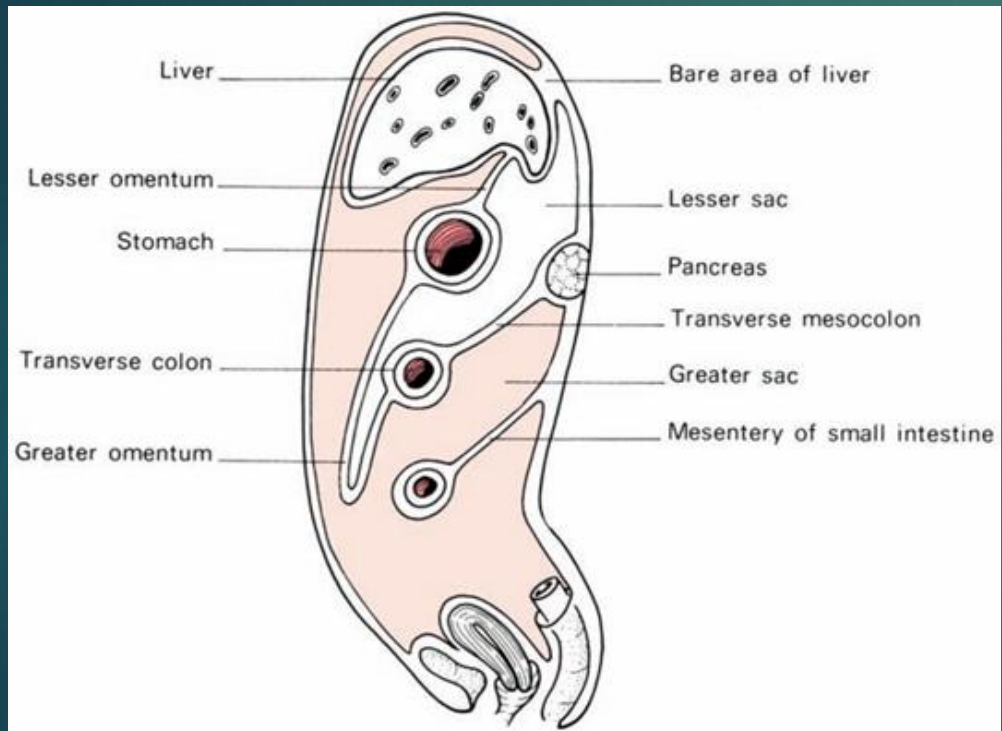
(Acute Abdomen – Sabiston Textbook of Surgery)

Phân loại VPM:

thứ phát/nguyên phát (cấp tính/mạn tính)

vi khuẩn/hóa học

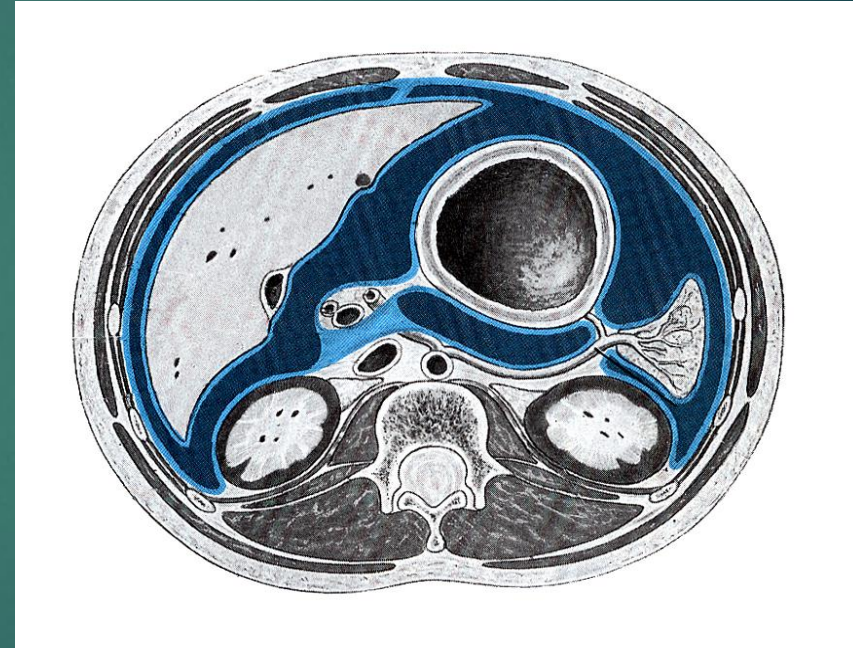
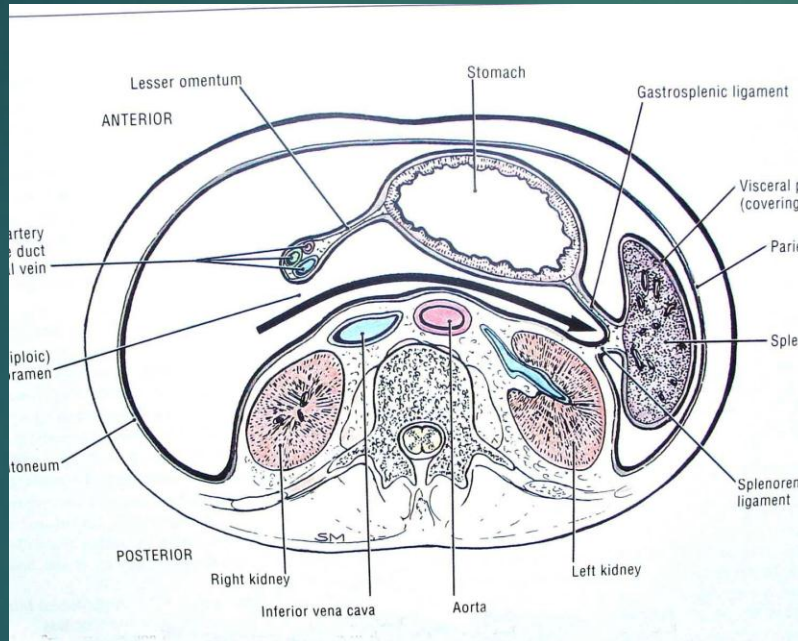
khu trú/toàn thể

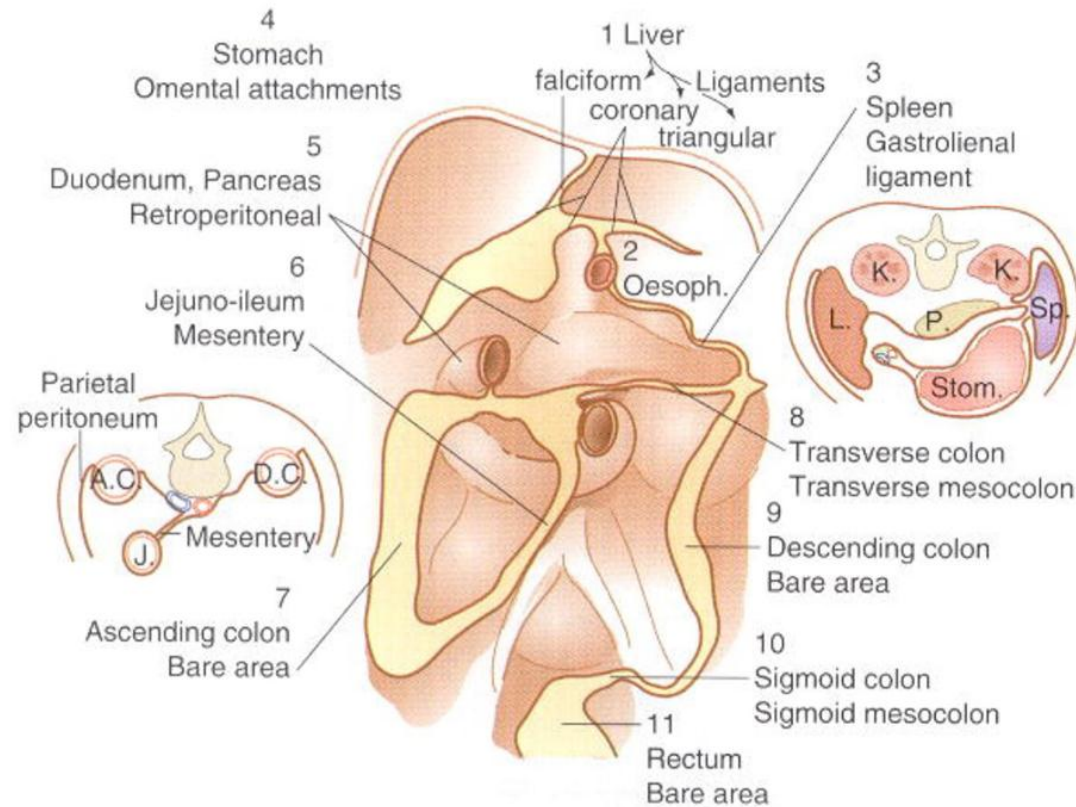

Khe Winslow

nơi thông thương giữa túi lớn và hậu cung mạc nối

Figure 41-10 Peritoneal ligaments and mesenteric reflections in the adult. These attachments partition the abdomen into nine potential spaces: right and left subphrenic, subhepatic, supramesenteric and inframesenteric spaces, right and left paracolic gutters, pelvis, and omental bursa (shown in inset on right side of illustration). (From McVay C: *Anson and McVay's Surgical Anatomy*, 6th ed. Philadelphia, WB Saunders, 1984, p 589.)

NGUYÊN NHÂN

- ▶ Từ đường tiêu hóa: VRT vỡ, thủng loét DDTT, viêm túi thừa ĐT
- ▶ Từ gan - mật – tụy
VIÊM TỤY CẤP!!!
- ▶ Từ tử cung & phần phụ
Viêm phúc mạc chậu do viêm phần phụ
- ▶ Sau chấn thương: vỡ tạng rỗng
XUẤT HUYẾT NỘI
Cần phân biệt :Tụ máu sau phúc mạc
- ▶ Viêm phúc mạc hậu phẫu: xì miệng nối, áp xe tồn lưu

CHẨN ĐOÁN VIÊM PHỨC MẠC

- ▶ **Pain** : worsened with any activity that moves or stretches the peritoneum.
- ▶ It is usually recognized on physical examination by **severe tenderness** to palpation, with or without rebound tenderness and guarding.

Các trường hợp khó : trẻ nhỏ, già, béo phì, hậu sản, suy giảm miễn dịch, sử dụng chất gây nghiện, hậu phẫu, rối loạn tâm thần

- ▶ Thăm âm đạo – trực tràng: **mandatory**
- ▶ Vai trò của CẬN LÂM SÀNG???

CHẨN ĐOÁN NGUYÊN NHÂN

- ▶ Bệnh sử: diễn tiến của “ĐAU”
- ▶ Khám thực thể:
  - ĐAU : vị trí khởi phát
vị trí đau nhiều nhất
  - Các dấu hiệu kích thích phúc mạc!!!→ VIÊM PHÚC MẠC?
Tenderness – rebound tenderness – guarding – rigidity
- ▶ Chẩn đoán hình ảnh

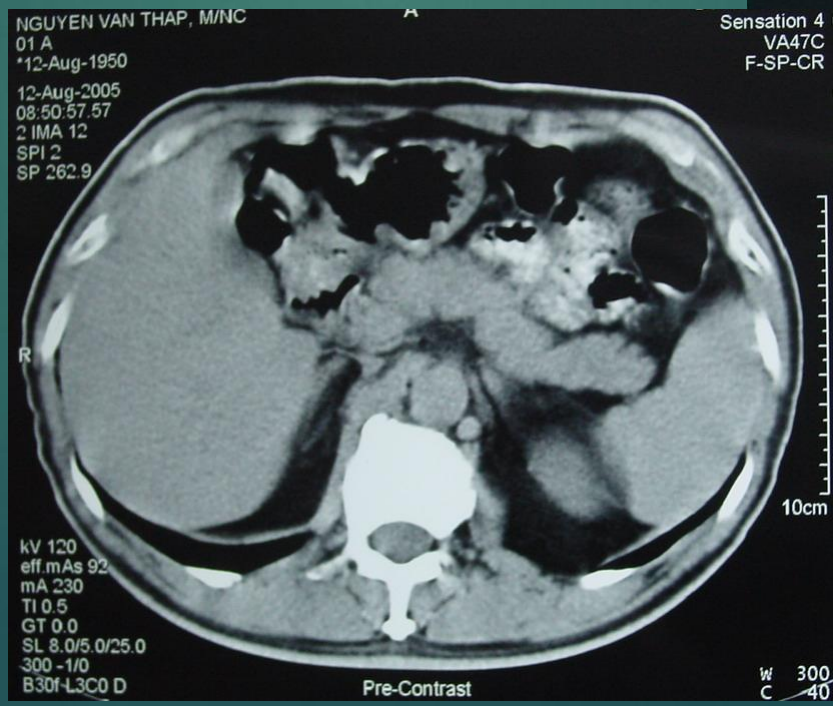
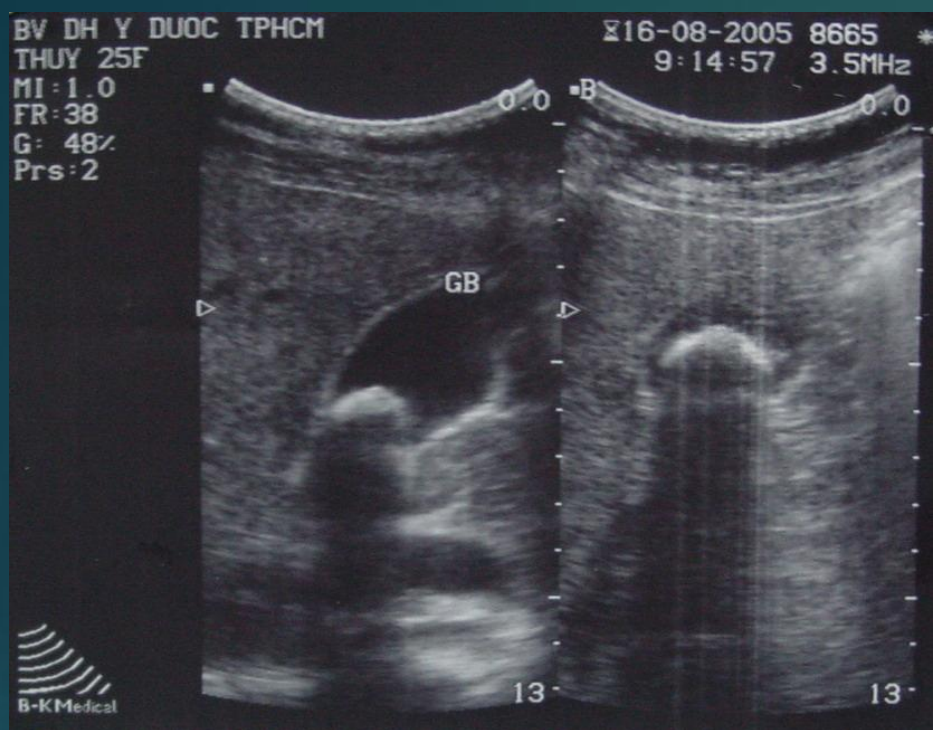
KHÔNG NÊN MẤT NHIỀU THỜI GIAN ĐỂ CHẨN ĐOÁN NGUYÊN NHÂN

VAI TRÒ CỦA CHẨN ĐOÁN HÌNH ẢNH

- ▶ Phát hiện ổ nhiễm trùng/ viêm phúc mạc
- ▶ Gợi ý nguyên nhân gây viêm phúc mạc

Chọc dò ổ bụng:

- ▶ Là biện pháp cuối cùng
- ▶ Khi cần quyết định ngay
- ▶ Không có giá trị chẩn đoán loại trừ
- ▶ Hiện nay, vai trò của chọc dò ổ bụng thu hẹp dần, thay thế bằng nội soi ổ bụng chẩn đoán
- ▶ Chẩn đoán *Viêm phúc mạc nguyên phát*
(>250 neutrophils/mm³)
trẻ em: Pneumococcus, hemolytic Streptococcus
người lớn : trực trùng gram dương, vi khuẩn thường trú ở ruột E coli

ĐIỀU TRỊ

- ▶ Nguyên tắc : ngoại khoa kết hợp với hồi sức nội khoa.

PT càng sớm càng tốt, ngay khi tình trạng nội khoa ổn định

- ▶ Điều trị nội khoa: khẩn trương và thích hợp

Đề phòng sốc/Hồi sức chống sốc

Điều chỉnh rối loạn điện giải và thăng bằng kiềm toan

Kháng sinh: hạn chế tình trạng nhiễm trùng

KS phổ rộng và kết hợp, dùng đường toàn thân

Cephalosporin thế hệ III,IV kết hợp Aminoglycoside, Metronidazole

Hạ sốt

Phẫu thuật điều trị VPM

▶ YÊU CẦU

Làm sạch khoang phúc mạc

Xử lý nguyên nhân

▶ VÔ CẢM : mê NKQ

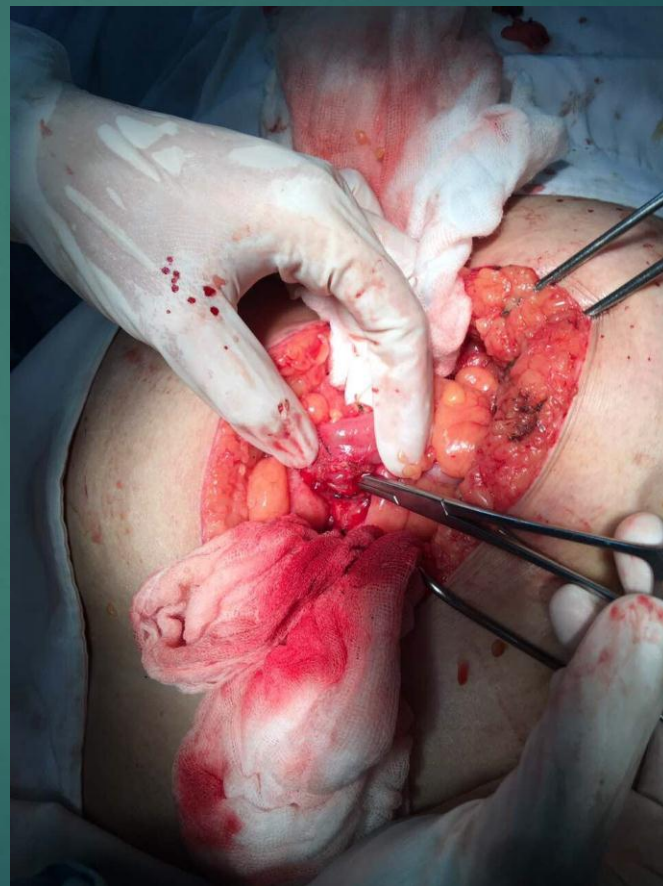
▶ ĐƯỜNG MỔ

PTNS

Mổ mở: Đường mổ đủ rộng để xử lý thương tổn, làm sạch ổ bụng, ít bị nhiễm trùng

Các bước phẫu thuật

1. Đánh giá thương tổn
mức độ lan tràn của VPM: làm sạch ổ bụng,
tránh vấy bẩn sang phân khu PM khác
xác định thương tổn : là nguyên nhân gây VPM
2. Xử lý thương tổn:
tùy thuộc nguyên nhân và thể trạng bệnh nhân
3. Làm sạch khoang bụng:
rửa ổ bụng
động tác nhẹ nhàng
dẫn lưu ổ bụng ±
4. Đóng bụng: giảm thiểu nguy cơ nhiễm trùng, bung thành bụng

Điều trị sau mổ

- ▶ Tiếp tục hồi sức nội khoa
- ▶ Dinh dưỡng sau mổ
- ▶ Chăm sóc : vết mổ, ống dẫn lưu
- ▶ Theo dõi biến chứng